

भारत सरकारचा पुढाकार
स्वच्छ महाराष्ट्र करू साकार

संकल्प स्वच्छतेचा

- सहभागाचा ठाम निर्धार
- व्यापक लोकसहभाग मिळवणार
- १०० टक्के शौचालयाचाच वापर करण्यासाठी प्रवृत्त करणार
- कचऱ्याचे संकलन, वर्गीकरण, वाहतूक करणार
- कचऱ्यावर शास्त्रोक्त प्रक्रिया करणार
- सांडपाण्यावर प्रक्रिया करणार
- स्वच्छ व हरित महाराष्ट्र साकारणार

सप्तपदी : स्वच्छ व हरित महाराष्ट्रासाठी ...

Scaling up FSSM in Maharashtra

5th September, 2019
Jayant Dandegaonkar,
Mission Director,
SMMUA

स्वच्छतेचा संकल्प

Swachh Maharashtra Mission (Urban)...

GoM launched Swachh Maharashtra Mission

SWACHH MAHARASHTRA MISSION
Urban Development Department

Home	About Us ▾	Govt. Orders ▾	Road map to Success	Success Stories	Gallery ▾	Links to Important Websites ▾	Whats New	Contact Us	Join Us	Notice Board
------	------------	----------------	---------------------	-----------------	-----------	-------------------------------	-----------	------------	---------	--------------

भारत सरकारचा पुढाकार
स्वच्छ महाराष्ट्र करू साकार

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान
सप्तपदी स्वच्छतेची

संकल्प स्वच्छतेचा

- सहभागाचा ठाम निर्धार
- व्यापक लोकसहभाग मिळवणार
- १०० टक्के शौचालयाचाच यापर करण्यासाठी प्रवृत्त करणार
- कचऱ्याचे संकलन, वर्गीकरण, वाहतूक करणार
- कचऱ्यावर शास्त्रोक्त प्रक्रिया करणार
- सांडपाण्यावर प्रक्रिया करणार
- स्वच्छ व हरित महाराष्ट्र साकारणार

• सप्तपदी : स्वच्छ व हरित महाराष्ट्रासाठी ...

Latest Updates | If Declared OD Free Cities By Hon. Shri Devendra Fadnavis, Chief Minister of Maharashtra under Swachh Maharashtra Mission

Launch of SMMU

15th May 2015

स्वच्छतेचा संकल्प

Swachh Maharashtra Mission (Urban)...

Maharashtra with 50 million urban population and 384 urban local governments became ODF in 3 years

Urban
Maharashtra
was declared
Open Defecation Free
on
1st October 2017 in
the presence of the
Hon'ble President of
India

The focus now is to
attain **ODF+ / ++** status.

Sustainability Charter Launched by the Hon'ble Chief Minister emphasizes on FSSM

सप्तपदी सातत्याची Sustainability Charter

We are committed towards the vision of Swachh Bharat. We shall ensure ODF sustainability in Maharashtra by:

- #1. Achieving universal access to Individual Household Level Latrines (IHHL), which is a leading development priority.
- #2. Ensuring adequate, clean and reliable access to public/ community toilets across urban Maharashtra, wherever IHHL are not possible.
- #3. Ensuring ODF sustainability through effective participation of government, elected representatives, schools, donors, implementers, NGOs, SHGs, CBOs and the communities.
- #4. Continuing and institutionalizing rigorous ODF validation and monitoring process through "OD Watch" and "ODF sustainability tracker"
- #5. Auditing the performance of community/ public toilet and encouraging development of OD spots into usable public spaces.
- #6. Recognizing and awarding sustained performance
- #7. Moving towards ODF+ / ++ by ensuring effective collection and adequate treatment of human fecal waste

Mr. Devendra Fadnavis
Chief Minister, Maharashtra

#7 Moving towards ODF+ / ++ by ensuring collection and adequate treatment of human fecal waste

Hon'ble Chief Minister's Speech on occasion of declaring Urban Maharashtra ODF on 1st October 2017

स्वच्छतेचा संकल्प

Swachh Maharashtra Mission (Urban)...

Government resolution (GR) on ODF+ / ++ by GoM

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी)
अंतर्गत शहरांनी हागणदारी मुक्तीचा
दर्जा शाश्वतरित्या टिकविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: स्वमाअ-२०१७/प्र.क्र.३१/नवि-३४

शहीद भगतसिंग चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : १७ मार्च, २०१७

वाचा -

शासन निर्णय क्र. नगर विकास विभाग, स्वमाअ-२०१५/प्र.क्र.२३/नवि-३४, दि. १५ मे २०१५.

शासन आदेश -

केंद्र शासनाच्या "स्वच्छ भारत अभियान (नागरी)" च्या घर्तीवर दिनांक १५ मे, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यामध्ये "स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी)" ची अंमलबजावणी सुरु झाली आहे. या अभियानांतर्गत शहरे "हागणदारी मुक्त" करणे व घनकचरा व्यवस्थापनांतर्गत "स्वच्छ" करणे या दोन प्रमुख बाबींचा समावेश आहे.

२. या अभियानांतर्गत शहरांमधील ज्या कुटुंबांकडे शौचालयाची सुविधा उपलब्ध नसल्याने जी कुटुंबे उघडयावर शौचास जातात, अशा कुटुंबांना वैयक्तिक घरगुती शौचालय (IHHL) अथवा सामुदायीक शौचालयाची (CI) सुविधा उपलब्ध करून देवून शहरे हागणदारी मुक्त करण्यात येत आहेत.

३. राज्यातील सार्वजनिक शौचालय वापरणाऱ्या कुटुंबांची संख्या (२१%) देशपातळीवरील सार्वजनिक शौचालय वापरणाऱ्या कुटुंबांच्या संख्येच्या सरासरीपेक्षा जास्त आहे. या अभियानांतर्गत शहरे हागणदारी मुक्त झाल्यानंतर हागणदारी मुक्त शहराचा दर्जा शाश्वत रित्या टिकविण्यासाठी (ODF Sustainability) जास्तीत जास्त कुटुंबांना वैयक्तिक घरगुती शौचालयाची सुविधा उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. तसेच शहरांमध्ये

ODF sustainability

Moving cities towards ODF + and ODF++ by

constructing more individual toilets and managing
septage and WW

Directives to use 14th FC funds and Incentive grant

for moving towards ODF + and ODF++

Incentive Scheme for ODF cities

	ODF Cities (Rs.)	Swachh Cities (Rs.)	Linked to Sustainability
A Class	2 Cr.	2 Cr.	30% released on State Level Validation, if positive
B Class	1.5 Cr.	1.5 Cr.	30% released on 1 st MoHUA validation, if positive
C Class	1 Cr.	1 Cr.	40% released on 2 nd MoHUA validation after 6 months, if positive

Utilisation of funds for

Sustainability and moving towards ODF+ and ODF++

स्वच्छतेचा संकल्प

Swachh Maharashtra Mission (Urban)...

Guidelines for ULBs to implement FSSM plans have been rolled out by the state

Guidelines for Septage Management in Maharashtra

February, 2016

Swachh Maharashtra Mission (Urban)
Urban Development Department, Government of Maharashtra

Guidebook for Urban Local Bodies to Implement Septage Management Plan

Swachh Maharashtra Abhiyan
Urban Development Department
Government of Maharashtra

PUBLICATION No. 7
October 2016

Strategy for FSSM in Maharashtra . . .

**Category A cities:
ULBs with STPs**

Co-treatment at own STP and accept FS from nearby cities

Functional or proposed/under construction STPs

77 ULBs

141 ULBs

**Category B cities:
Co-treatment at nearby STPs**

Co-treatment at nearby STPs within 20 km

Co-treat at nearby STPs

64 ULBs

**Category C cities:
Independent FSTPs/ Co-treating at nearby FSTPs**

Remaining ULBs will treat septage at FSTPs

C-1. Independent FSTP
218 ULBs

C-2. Co-treat at nearby FSTP
34 ULBs

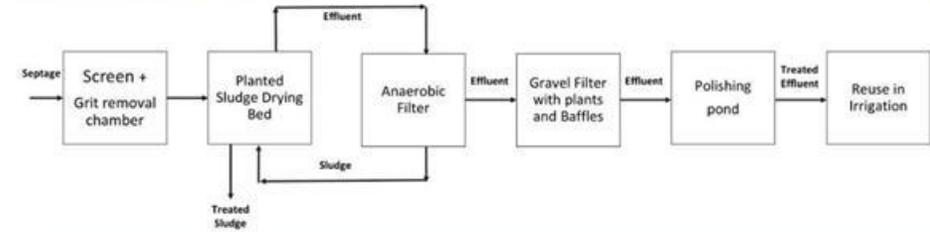
252 ULBs

Scheduled Emptying of Septic tanks

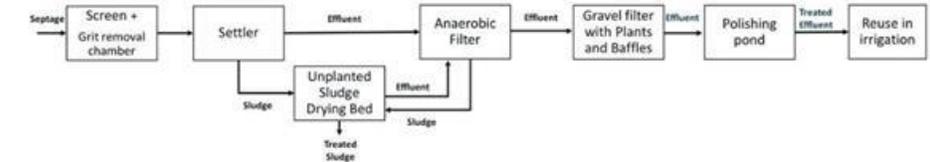
FSTP technologies vetted by NEERI

- 4 technology options vetted and approved
- Sludge drying beds (SDB)
- Planted Sludge drying beds (PSDB)
- Upflow Anaerobic Sludge Blanket (UASB)
- Moving Bed Biofilm Reactor (MBBR)

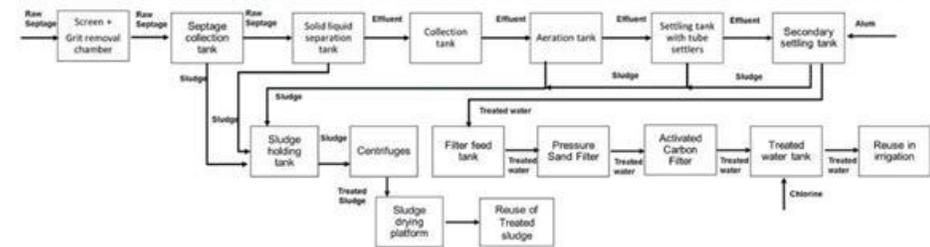
Planted Sludge Drying Bed

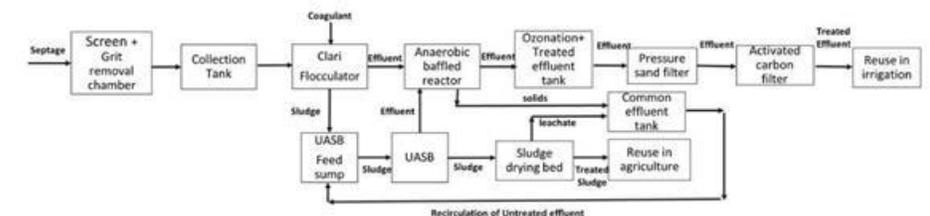
Unplanted Sludge Drying Bed

Moving Bed Biofilm Reactor (MBBR)

Upflow Anaerobic Sludge Blanket (UASB)

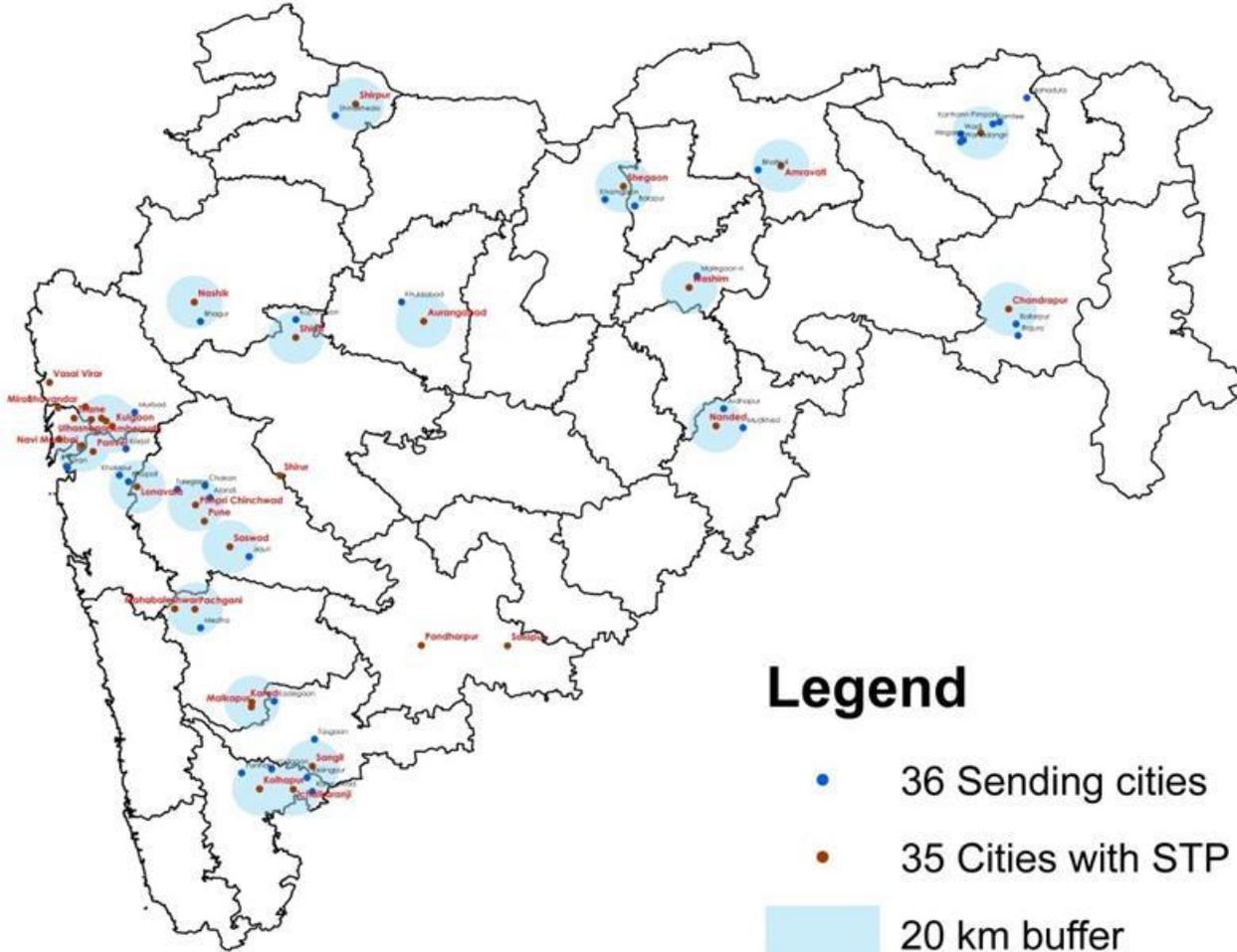
स्वच्छतेचा संकल्प

Swachh Maharashtra Mission (Urban)...

Co-treatment of Septage – Own STP and Cities nearby STP city

Government resolution dated 15 Dec '18

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) अंतर्गत राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी करावयाच्या मैला व्यवस्थापना बाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: स्वमअ- २०१८/प्र.क्र.३५१/ नवि-३४
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक: १५ डिसेंबर, २०१८.

- बाधा:**
१. शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, क्रमांक स्वमअ २०१५/प्र.क्र.२३/नवि-३४, दिनांक १५ मे, २०१५
 २. शासन परिपत्रक, नगर विकास विभाग, क्रमांक स्वमअ २०१७/प्र.क्र.३१/नवि-३४, दिनांक १७ मार्च, २०१७
 ३. शासन परिपत्रक, नगर विकास विभाग, क्रमांक स्वमअ २०१७/प्र.क्र.२६३/नवि-३४, दिनांक ३० डिसेंबर, २०१७

शासन निर्णय:
केंद्र शासनाच्या स्वच्छ भारत अभियानाच्या धर्तीवर राज्यामध्ये स्वच्छ महाराष्ट्र अभियानाची अंमलबजावणी सुरु आहे. या अभियानांतर्गत शहरांमधील ज्या कुटुंबांकडे शौचालयाची सुविधा नाही अशा कुटुंबियांना वैयक्तिक अथवा सामुदायीक शौचालयाची सुविधा उपलब्ध करून देवून शहरे "हागणदारी मक्त" करणे तसेच जनकचरा व्यवस्थापन निगम २०१६ नसार शहरातील जनकचरा व्यवस्थापन करून

- Cities mapped falling in the buffer of a city having STP
 - Total Receiving cities: 21
 - Total Sending cities : 36
- Cities to Co-treat at own STP - 35

स्वच्छतेचा संकल्प

Swachh Maharashtra Mission (Urban)...

Workshop with cities to take up FSSM . . .

- **Capacity building Workshops held**

- To help cities develop an FSSM plan
- Provide technical guidance to cities for moving towards ODF++

- **Resource materials like state guidelines on FSSM, model tenders etc were shared with ULB officials**

Future for 300+
cities
in Maharashtra
in the next 3 years

Thank you . . .

